

Сәнгерү ялавә

1944 ىулхи майын 5-мәшәнчене тухаты

Муркаш район хасаче

63 (7594) №

Шамат кун, 2008 ىулхи августан (чурла) 23-мәш

Хаке иреклө

Вырма – 2008

Весем- ең ңи тәслөхесем

Район администрацииен пүсәләйн хушаеве вырма вәхәттәнче ирттерме йышишнә конкурс малалла пыраты.

Конкурс килешшәвәп августан 15-21-мәшенинче ДОН-1500, АКРОС-530 класла комбайнен хушшинци амәртүра «Свобода» хүснәләхри В.А. Соловьев (434 тонна) мала тухнә, иккәмәш вырәнта – Суровын ячәпе хисеплекен хүснәләхри Р.В. Кузнеццов (415 тонна). Вицәмәш вырәнта – «Свобода» хүснәләхри А.В. Валежников экимаж (404 тонна).

«Полесье», «Вектор», «Енисей-954» класла «хир крапәсем» хушшинче Чкалов яч. хис. хүснәләхри Б.Н. Никитин экимаж (442 тонна) палләрнә 2 – 3-мәш вырәнене «Ударник» хүснәләхри В. А. Степановна (184 тонна) Ю. А. Васильев (172 тонна) экимажесем тухнә.

«Нива-СК-5» комбайнен симе ёсленә үерте пәрремәш вырәнана никама та паман. 2-мәш вырәнта – Чкалов яч. хис. хүснәләхри В.Л. Леонидов (129 тонна), 3-мәш вырәнта – «Герой» хүснәләхри Б.Н. Евдокимов (124 тонна).

«Енисей-1200» комбайнен симе ёслесе пәрремәш вырәнана Ильич яч. хис. хүснәләхри Ю. П. Егоров (225 тонна) тухнә, 2-мәш вырәнта – Е. Андреев яч. хис. хүснәләхри В. И. Пугачев (114 тонна), 3-мәш вырәнта – Ильич яч. хис. хүснәләхри В. И. Аврамов (111 тонна).

Вырма малалла пыраты. Конкурс хәрүләхе та ўсет. Йәсемес Сире, паянхи вырма паттаресем!

Хамар инф.

Сәнә вәренү үслә ҹитсекх
пыраты, ыйтусем те
сүратты. Җавна май райони
вәренүттә пайен ертүү
Л. И. МОЧАЛОВ вула-
кансын ыйтавесене хурав-
лама кәмәл туни синчен
пәлтернеччә. 2-11-38 тел-
ефонна килнә ыйтусем
сине паян Леонид Ивано-
вич хураваты:

– Тивәш шкулән пулас-
ләк мәнле?

Хурав: Паянхи пурнаң пирне тә сәнә утамсем тума хистесх тэртә. Җапла вара малалла пахнә май Ти-
вәш шкул вырәнне пусла-
маш шкул-ача саче тәвасси-
не палләрнә.

– Шкулсенче юсав
еңсөнене ирттерме пурә мән
чукләк үкә-тенкә үйәрнә?

Хурав: Шкулсен юсав
еңсөнене туса ирттерме фе-
дераллә бюджетран пурә
2500 пин тенкә үйәрса пана.
Вырәнти бюджетран та ҹак
тәллеве сахалах мар – 2200
пин тенкә үйәрнә. Шкулсем
хәйсем туса илнә тухәсрән
юсавсем ирттерме пурә 839
пин тенкә тәккапланә.

– Республикари хәш-
пәр шкулсенче учитель-
сене ёс үкәнине «сәнәллә»
майпа түләсә тенине
итләнеччә. Пирен района-
ту күн пекки?

Хурав: Ёс үкәнине сәнәллә
түләсси сине пур шкул та-
кушнә. Районти пур шкулсен-

че та шкулән пәтәмешле
түлөв фончён 10 процентне
учительсене ёс пахаләхне
тата результашесене кура
түлеме үйәрәцә. Җапла
вара палләрнә ёс үкән сүмнә
тепәр сумма та хушаныт. Муркаш
лицейене вәренекенесем
сақан евер түлөв сине тәп-
пипех күшнә.

– Попечительсен канаше-
хаш шкулта та пулин ку та-
ранччен учительсен ёсне
хак пани пулнә-и?

Хурав: Попечительсен ка-
наш кашин вәртүү учреж-
денийнечх (уставла ки-
ләшүллән) пур. Шкула ертсе
пирасин полномочиесем
те ҹак органан аллинч. Җав-
напа та учительсене хав-
халантараан пай үкәнине
түләсисине та ыышанысем
көртме Попечительсен ка-
нашэн ирән пур. Вәл учите-
льсен ёс пахаләхне инте-
ресленесх тэртә.

– Районти Ҽспе тивәст-
рекен центр урлә ачасене
ёс тупса парассине үйәр-
кенә-и? Сামах каникул кү-
нәсем пирки пыраты:

Хурав: Сүллахи каникул
вәхәттәнче ҹул сүтмен ҹам-
рәккеме районти Ҽспе тив-
әсттерекен центр пурә 156
договор сырынә. Җак договор-
сем тэрәх ачасен ёспене та-
ңтә. Малтанах ыйәрләр тару-
луплә, сахал тупашлә, тул-
ли мар тата нумай ачаллә
сөмбесене ачасен ёс выр-
настарма тәрәшнә. Ҽспеме
кәмәл туна ытты ачасене та-
е айккинче хәварман. Պәтәмешле
илсен ачасен ылтарах шкулсен тавраш-
нене ёспене.

– Шкул столовайесене
апат-сүмәс пахаләхне лай-
ахлатма пулать-ши?

Хурав: Шкулсене апатла-
ниси ашшә-амәш ача вәри
апат ыннишән түләнә үкәп-
тата вырәнта үстерсе тунә
пахча симәсеме пулса пы-
раты. Апатланма шкулсене

ятарласа үкә (дотаци) 2005
сүлтандыра үкәрса памасә. Җав-
напа та аплатлану валли
бюджетра үкә-тенкә пах-
лама. Үнсәрән ачасем
апатланаси (үйәрмак аслә
классене вәренекенесем)
чакма пултарә.

– Каçал райони мисе сам-
рак специалист килнә?

Хурав: Каçал райони мисе сам-
рак специалист килнә. Җав-
напа та учрежденийнечх (уставла
киләшүллән) пур. Шкула ертсе
пирасин полномочиесем
те ҹак органан аллинч. Җав-
напа та учительсене хав-
халантараан пай үкәнине
түләсисине та ыышанысем
көртме Попечительсен ка-
нашэн ирән пур. Вәл учите-
льсен ёс пахаләхне инте-
ресленесх тэртә.

– Пәрлехи тариф сеткине
(ETC) пәрхәслама паллә-
татар-и?

Хурав: Пәрлехи тариф сетки-
не пәрхәсласи вырәнта
мар, федераллә шайра тат-
са памалли ытыту. ЧР Прези-
дентене 2008 сүлхинянварен
14-мәшениче кәларнә «Чайаш
Республикини бюджет сфер-
инче ёслекенесен ёс үкәнине
срокчен пысакласси синчен» 19 №
Постановленийнә, ҹаван
пекех Муркаш район пус-
ләхен 2008 сүлхинянварен
1-мәшениче кәларнә 59A №
Постановленине кил-
шуллән пәрлехи тариф сет-
кине палләрнә ёс үкәнине 14
процент чуклә пысакласси.

Н. НИКОЛАЕВА
калаңа.

Августан 22-мәшениче Раççейре Патшаләх Ялавән кунне уявларәмәр

Сәнәләхсем патне – халәхпа пәрле

Ёнер Раççейре пурнакан-
сем Патшаләх Ялавән кун-
не уявларәс. Шапах 17 сүл-
кайла Раççей Федера-
цийн Верховный Совет
Президиуме «РСФСР»
сер-шын ялавне ыышанас-
си тата унна уса курасси
синчен» постановлени-
и шынан. Саканта пусла-
нать та ёнте сәнә тап-
харти Раççей ялавән куне.
Раççей ялавән сыйханә
хаш-пәр үйтусем сине ху-
рав шыраса раýхастан жу-
налисче А. БЕЛОВ «Еди-
ная Россия» партии район-
ти политканашен секре-
тарене Альберт Николаев-
ич ИВАНОВа төл пулна.

– Альберт Николаевич,
Раççей ялавән сәнә тапхар-
ти сүл-иерәне кесен пал-
лаштармар-ши?

– Кесен сес мар,
тәпләнрек та паллаштарма
пупаты. Мәншән тесен кирек
хаш-сынан та хаш пурнакан
сер-шывән ялав пурнаже
пәлмелле. Пурнаж пәр
вәсемсәр малалла атала-
наты, сәнәләхсем ытларах
та ытларах ҹул параты. Ха-
вәрт үшәнүнене пирен ир-
тири пирки та манна юра-
масы. Раççей ялавә пирен

пурнажа тәпәр хут таврәннә
сүлсөн пахсан, 17 сүл каял-
ла сер-шывра ҹирәпех мар
лару-таруччә: анла та аслә
ССР Президентсәр тарса
юлчә. Каялла е малалла?
Җапла вара малалла пахнә май
Ти-вәш шкул вырәнне пусла-
маш шкул-ача саче тәвасси-
не палләрнә.

– Республикари хәш-
пәр шкулсенче учитель-
сене ёс үкәнине «сәнәллә»
майпа түләсә тенине
итләнеччә. Пирен района-
ту күн пекки?

Хурав: Ёс үкәнине сәнәллә
түләсси сине пур шкул та-
кушнә. Районти пур шкулсен-

шаләх символесем тәләшше
улшәнүсем көртессипе сак-
кун кәларать. 2000 сүлхин
декабрьнән 8-мәшениче кана
РФ Президентене В. Путин
сәнәвәне Патшаләх Дүмин
депутачесем Раççей гимнәне
гербө тата ялавә синчен сак-
кун ыышанасә. Җак Раççей
йәркеленесе ҹиттүлүк түлән-
е тәннене ёспене.

– Вулаксене пәлме,
виш тәләк ялав пускару-
си кам пулнә-ха?

– Триколор пускаруси Раç-
çейенен пысак үтәмсеме
малалла, кайре, ынсан
пурнаж 8-мәшениче 1991 сүлхин
августан 21-мәшениче чрез-
вычайлә сессийн тата РФ
Президентене ыышанәвсеме
кеиләүллән Раççейре пал-
лаштармар-ши?

Виштән Александр патша
тата панна. Вәл ҹаван чук-
лаплә шайра түрлүк түрлүк
илемлетме шурә-кәвак-
хәрләп ыявлапа кана уса кур-
ма хушнә. 1917 сүлхин Ок-
тябрь революци ҳысәнән
сақ ялав пирки каллех чылай
важатта маннә.

– Паянхи Раççей Ялавә
чине эсир мәнле пахатар?

– Кү вәл пирен сер-шыв
ялавә. Унан витәмпәе уса
курса юлаши сүлсөнене кана
Раççей пысак үтәмсеме
малалла, кайре, ынсан
пурнаж 8-мәшениче 1991 сүлхин
августан 21-мәшениче чрез-
вычайлә сессийн тата РФ
Президентене ыышанәвсеме
кеиләүллән Раççейре пал-
лаштармар-ши?

Хакләран та хаклә, юратна
машшәр, аннене, кумама, ап-
ана, мәнака, пирен чи ысывх
сынна – Таисия Ивановна
ДМИТРИЕВА 80 сүлхин юбилей
пирен чи ысывх.

Хакләран та хаклә, юратна
машшәр, аннене, кумама, ап-
ана, мәнака, пирен чи ысывх
сынна – Таисия Ивановна
ДМИТРИЕВА 80 сүлхин юбилей
пирен чи ысывх.

Хакләран та хаклә, юратна
машшәр, аннене, кумама, ап-
ана, мәнака, пирен чи ысывх
сынна – Таисия Ивановна
ДМИТРИЕВА 80 сүлхин юбилей
пирен чи ысывх.

Хакләран та хаклә, юратна
машшәр, аннене, кумама, ап-
ана, мәнака, пирен чи ысывх
сынна – Таисия Ивановна
ДМИТРИЕВА 80 сүлхин юбилей
пирен чи ысывх.

Хакләран та хаклә, юратна
машшәр, аннене, кумама, ап-
ана, мәнака, пирен чи ысывх
сынна – Таисия Ивановна
ДМИТРИЕВА 80 сүлхин юбилей
пирен чи ысывх.

Хакләран та хаклә, юратна
машшәр, аннене, кумама, ап-
ана, мәнака, пирен чи ысывх
сынна – Таисия Ивановна
ДМИТРИЕВА 80 сүлхин юбилей
пирен чи ысывх.

Хакләран та хаклә, юратна
машшәр, аннене, кумама, ап-
ана, мәнака, пирен чи ысывх
сынна – Таисия Ивановна
ДМИТРИЕВА 80 сүлхин юбилей
пирен чи ысывх.

Хакләран та хаклә, юратна
машшәр, аннене, кумама, ап-
ана, мәнака, пирен чи ысывх
сынна – Таисия Ивановна
ДМИТРИЕВА 80 сүлхин юбилей
пирен чи ысывх.

Хакләран та хаклә, юратна
машшәр, аннене, кумама, ап-
ана, мәнака, пирен